

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții
din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea
unor hotărâri ale Guvernului**

În temeiul art. 7 lit. e) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, al art. 32 alin. (2) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 160-164, art. 537), cu modificările ulterioare, al art. 82 alin. (2) și art. 139 lit. f) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare, al art. 59 alin. (1) lit. g) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 58-66, art. 131) și al art. 14 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 401), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Instituția Publică Universitatea de Stat din Moldova (persoană juridică absorbantă) se reorganizează prin fuziunea (absorbția) următoarelor instituții publice (persoane juridice absorbite):

- 1) Instituția Publică Academia de Administrare Publică;
- 2) Instituția Publică Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan”;
- 3) Instituția Publică Institutul de Matematică și Informatică „Vladimir Andrunachievici”;
- 4) Instituția Publică Institutul de Fizică Aplicată;
- 5) Instituția Publică Institutul de Chimie;
- 6) Instituția Publică Institutul de Ecologie și Geografie;
- 7) Instituția Publică Institutul de Zoologie;
- 8) Instituția Publică Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice;

- 9) Instituția Publică Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie;
- 10) Instituția Publică Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”;
- 11) Instituția Publică Institutul de Istorie;
- 12) Instituția Publică Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor;
- 13) Instituția Publică Institutul de Geologie și Seismologie;
- 14) Instituția Publică Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru”.

2. Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei (persoană juridică absorbantă) se reorganizează prin fuziunea (absorbția) următoarelor instituții publice (persoane juridice absorbite):

- 1) Instituția Publică Universitatea Agrară de Stat din Moldova;
- 2) Instituția Publică Institutul de Inginerie Electronică și Nanotehnologii „D. Ghițu”;
- 3) Instituția Publică Institutul de Energetică;
- 4) Instituția Publică Institutul de Microbiologie și Biotehnologie.

3. Instituția Publică Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (persoană juridică absorbantă) se reorganizează prin fuziunea (absorbția) următoarelor instituții publice (persoane juridice absorbite):

- 1) Instituția Publică Universitatea de Stat din Tiraspol;
- 2) Instituția Publică Institutul de Științe ale Educației;
- 3) Instituția Publică Institutul de Formare Continuă.

4. Instituția Publică Academia de Studii Economice din Moldova (persoană juridică absorbantă) se reorganizează prin fuziunea (absorbția) Instituției Publice Institutul Național de Cercetări Economice (persoană juridică absorbită).

5. Persoanele juridice absorbante, reorganizate inclusiv prin absorbția instituțiilor publice de cercetare și inovare, vor asigura menținerea, până la 31 decembrie 2023, pentru fiecare instituție publică de cercetare și inovare absorbită în parte, a structurii organizatorice de cercetare autonomă, precum și a nivelului de finanțare în limitele cheltuielilor aprobate pentru fiecare proiect de cercetare în implementare la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri. Finanțarea instituțională va fi transferată instituției absorbante.

6. Drepturile și obligațiile persoanelor juridice absorbite trec integral la persoana juridică absorbantă, inclusiv drepturile și obligațiile care țin de gestiunea patrimoniului (bunurilor) instituțiilor absorbite.

7. Se transmite calitatea de fondator al Instituției Publice Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice și al Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural de la Ministerul Educației și Cercetării la Ministerul Culturii. Ministerul Educației și Cercetării va institui comisia de transmitere a bunurilor și va asigura, în termen de 30 de zile, transmiterea către Ministerul Culturii a bunurilor aflate în gestiunea Instituției Publice Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice și a Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015.

8. Ministerul Educației și Cercetării va crea comisii de reorganizare și de transmitere a bunurilor persoanelor juridice absorbite persoanelor juridice absorbante. Transmiterea bunurilor se va efectua în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015.

9. În cazul în care persoana juridică absorbantă se reorganizează prin absorbția mai multor categorii de persoane juridice, Ministerul Educației și Cercetării va crea, pentru fiecare persoană juridică absorbantă în parte, comisii de reorganizare și de transmitere a bunurilor, corespunzător numărului de persoane juridice absorbite. Dacă persoana juridică absorbantă se reorganizează prin absorbția uneia sau a mai multor persoane juridice ai căror fondatori sunt alte autorități publice, în componența comisiei de reorganizare și de transmitere a bunurilor persoanelor juridice absorbite către persoana juridică absorbantă, create de Ministerul Educației și Cercetării, vor fi incluse și persoane numite de către autoritățile publice în cauză.

10. Personalul salariat din instituțiile publice absorbite va fi transferat, cu respectarea prevederilor legislației muncii, la instituțiile publice absorbante, asigurându-se integrarea acestora în cadrul instituțiilor respective. În cazul imposibilității transferului unor salariați, disponibilizarea se va efectua în conformitate cu legislația muncii. Cheltuielile de disponibilizare a personalului persoanelor juridice absorbite vor fi asigurate din contul și în limitele mijloacelor financiare ale acestora.

11. Studenții înmatriculați conform programelor de studii superioare de licență, master și doctorat ale instituțiilor de învățământ superior absorbite vor fi transferați în cadrul instituțiilor de învățământ superior absorbante, la aceleași programe de studii superioare și cu aceleași taxe de studii, stabilite anterior. Transferul studenților de la instituțiile de învățământ superior absorbite se va realiza până la 25 august 2022. Până la transferarea studenților înmatriculați conform programelor de studii superioare respective la instituțiile absorbante nu se va percepe nicio taxă de studii pentru anul academic 2022-2023.

12. Instituțiile publice absorbante vor asigura integrarea studenților transferați din cadrul instituțiilor publice absorbite, prin oferirea accesului la serviciile de consiliere, cele sociale și de ghidare în carieră.

13. Ministerul Educației și Cercetării în comun cu Ministerul Afacerilor Interne, în termen de 6 luni, în scopul consolidării pregătirii cadrelor pentru securitatea națională, vor înainta Guvernului cadrul de reglementare a fuzionării instituțiilor de învățământ superior Instituția Publică Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne și Instituția Publică Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport.

14. Hotărârea Guvernului nr. 146/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 206-208, art. 344) se modifică după cum urmează:

- 1) la punctul 1 din hotărâre, subpunctul 6) se abrogă;
- 2) în anexa nr. 5, pozițiile 1 și 10 din compartimentul „Instituții de învățământ superior” și compartimentul „Instituții de formare continuă” se exclud.

15. În anexa nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 206-208, art. 345), cu modificările ulterioare, după compartimentul „Muzee” se introduce următorul compartiment:

„Instituții publice din domeniile educației, cercetării și inovării

- 1.** Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice
- 2.** Institutul Patrimoniului Cultural”.

16. În anexa nr. 3² la Hotărârea Guvernului nr. 695/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 322-328, art. 797), cu modificările ulterioare, poziția „Universitatea Agrară de Stat din Moldova” se exclude.

17. Se abrogă:

- 1) Hotărârea Guvernului nr. 683/1999 cu privire la crearea Institutului de Științe ale Educației (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 80-82, art. 717);
- 2) Hotărârea Guvernului nr. 1326/2005 cu privire la măsurile de optimizare a infrastructurii sferei științei și inovării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 168-171, art. 1406), cu modificările ulterioare;
- 3) Hotărârea Guvernului nr. 225/2014 cu privire la Academia de Administrare Publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 78-79, art. 247);

4) Hotărârea Guvernului nr. 50/2018 cu privire la activitatea unor organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 18-26, art. 56).

18. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Educației și Cercetării.

19. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul educației
și cercetării

Anatolie Topală

Ministrul agriculturii
și industriei alimentare

Vladimir Bolea

Ministrul culturii

Sergiu Prodan

Ministrul finanțelor

Dumitru Budianschi

Ministrul afacerilor interne

Ana Revenco

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărârii Guvernului *Cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului*

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului		
Ministerul Educației și Cercetării		
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite		
<p>Sistemul de învățământ se confruntă în ultimele decenii cu o serie de probleme, printre care: scăderea bruscă a numărului de elevi și studenți; nivel ridicat de abandon școlar, în special în rândul elevilor/ studenților din familii vulnerabile, număr mare de universități mici susținute din bugetul de stat și, prin urmare, o utilizare ineficientă a banului public.</p> <p>Acest ansamblu de probleme este dedus din: Studiul <i>Evaluarea cuprinzătoare a sectorului educațional din Republica Moldova</i>, Raportul privind <i>Pilotarea procesului de raționalizare a cheltuielilor în sistemele de învățământ profesional tehnic și superior din Republica Moldova</i> (2018-2019), susținut de experții FMI, rapoartele Curții de conturi, dar și din analiza diferitor rapoarte și studii, având la bază studentul ca subiect al educației.</p> <p>Ca urmare a declinului demografic cauzat de sporul negativ al populației și de exodul populației peste hotare, a scăzut și scade în continuare numărul studenților și al elevilor, cu excepția celor încadrați în sistemul de educație timpurie. Conform datelor BNS, valorile numerice ale populației școlare sunt următoarele:</p>		
	2010-2011	2021-2022
Educația timpurie	130040	137113
Învățământul secundar general	396488	336713
Învățământul superior	107813	59647
	2016-2017	2021-2022
Învățământul profesional tehnic secundar	18980	15077
Învățământul profesional tehnic postsecundar	29811	29766
<p>În anul de studii 2021-2022, în învățământul superior sunt cuprinși 59,7 mii de studenți, în ușoară creștere comparativ cu anul de studii precedent (cu 1,2%) în cele 24 de instituții de învățământ superior (16 publice și 8 private). Ponderea studenților la forma de învățământ cu frecvență era superioară (62,6%) celei cu frecvență redusă (37,4%). În instituțiile de învățământ superior publice sunt înscriși 50,2 mii studenți, cu 1,4% mai mult comparativ cu anul de studii 2020-2021, reprezentând 84,1% din totalul studenților. Peste jumătate din studenții instituțiilor publice urmează studiile în bază de contract (56,6%).</p> <p>Prea multe instituții de învățământ superior concurează pentru numărul de studenți în scădere. Majoritatea acestor instituții sunt prea mici pentru a funcționa eficient, având la activ administrații și infrastructuri statice care nu sunt adaptate numărului schimbător de candidați la</p>		

studii. Mai mult decât atât, calitatea infrastructurii generează ineficiență în cadrul sistemului. Luate împreună, aceste circumstanțe îndeamnă la o consolidare a rețelei de instituții publice de învățământ superior. Numărul disproporționat de mare al acestor instituții denotă existența unor disponibilizări financiare în cadrul și între instituții, dat fiind numărul mic de studenți din fiecare instituție. De exemplu, fiecare instituție de învățământ superior este obligată să dispună de o infrastructură administrativă și didactică proprie, o bună parte din care nu se reduce în conformitate cu numărul de studenți înmatriculați. Instituțiile de învățământ superior au nevoie de un număr similar de rectori, prorectori, decani și prodecani, indiferent de faptul dacă în programele lor s-au înmatriculat 200 sau 10000 de studenți. Mai mult decât atât, și infrastructura, inclusiv TIC sunt costisitoare per student și funcționează sub capacitate, ceea ce reprezintă un alt gen de ineficiență structurală. O instituție de învățământ superior este nevoită să cheltuiască aceiași bani pentru întreținerea unui metru pătrat de sală de studii sau de laborator pentru a instrui 5, 10 sau 25 de studenți.

Un număr mai mare de studenți înmatriculați contribuie la utilizarea mai eficientă a spațiilor, deoarece sălile de studii și laboratoarele sunt ocupate mai aproape de capacitatea lor, fiind folosite mai frecvent și pentru perioade mai îndelungate în timpul zilei.

Cercetarea științifică la nivel universitar se confruntă cu probleme legate de sistemul binar de cercetare și educație, de management ineficient al domeniilor cercetării și inovării, de nivelul scăzut de corelare a învățământului superior cu cercetarea și cu piața muncii, de lipsa de motivare a tinerilor pentru activitatea de cercetare și cariera universitară, infrastructura cercetării fiind depășită și slab ajustată la standardele internaționale.

Sectorul public al cercetării și inovării din Republica Moldova este caracterizat, actualmente, de fragmentarea și dispersarea resurselor. În anul 2021, activitatea de cercetare și inovare s-a desfășurat în 67 de unități, inclusiv 38 de institute și centre de cercetare, 19 instituții de învățământ superior și 10 – alte tipuri de unități. În total sunt **51 de unități** cu activitate de **cercetare și inovare** (sau 76,1%) au forma de proprietate de stat.

În anul 2021, cheltuielile efectuate pentru desfășurarea activității de cercetare-dezvoltare au însumat **560,5 milioane lei**, reprezentând 0,23% din produsul intern brut. În totalul cheltuielilor curente predomină **cheltuielile de personal (394,1 milioane lei sau 73,3%)**, cheltuielile materiale constituind 61,1 milioane lei (11,4%), iar alte cheltuieli curente fiind de 82,1 milioane lei (15,3%).

Comparativ cu anul 2020, sunt în creștere atât cheltuielile de personal (cu 44,6 milioane lei sau cu 12,8%), cât și celelalte componente de cheltuieli curente (cu 44,5 milioane lei sau cu 45,1%). În acest context, este necesară evitarea fragmentării și concentrarea resurselor în același loc, fapt ce ar orienta mai mulți bani pentru cercetare, dar nu pentru cheltuielile administrative.

Subsecvent, menționăm că, în perioada 2015 – 2016, sistemul de cercetare și inovare (CI) al RM a fost supus unui exercițiu de evaluare *Exercițiu de evaluare a Sistemului Național de Cercetare și Inovare din Republica Moldova - (Facilitatea de sprijinire a politicilor Orizont 2020)*, realizat de Grupul de experți pentru PSF (Policy Support Facility).

Cu referire la infrastructura de cercetare și inovare în cadrul raportului de evaluare a Sistemului național de cercetare și inovare din Republica Moldova, **experții au constatat că:**

- cele mai mari cheltuieli legate de cercetare și inovare sunt pentru întreținerea infrastructurii și materialele consumabile, cheltuieli care creează deficit fondurilor de cercetare, și această deficiență de finanțare în cercetare și dezvoltare este printre cele mai grave probleme în sistemul de cercetare din Moldova;

- pentru un sistem de cercetare-inovare complet funcțional, este necesară optimizarea exploatării infrastructurii, în acest sens, una din opțiuni care trebuie avută în vedere este stimularea cooperării dintre universități și institutele de cercetare prin asigurarea accesului deschis la infrastructura finanțată din bani publici de către toate organizațiile din domeniile cercetării și inovării, inclusiv de mediul de afaceri.

Astfel, concentrarea resurselor în vederea îmbunătățirii infrastructurii publice de cercetare și inovare, crearea unor platforme de cercetare și inovare cooperante reprezintă un instrument puternic pentru dezvoltarea colaborării dintre sectoarele de cercetare, educație și mediul de afaceri, pentru încurajarea legăturilor dintre știință, educație și industrie, transferul eficient de cunoștințe și inovarea afacerilor.

După cum arată rezultatele studiului „*Inovare pentru Dezvoltarea Durabilă a Republicii Moldova*” realizat de Comisia Economică a ONU pentru Europa (UNECE) în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării (https://unece.org/sites/default/files/2022-05/9789211172911_I4SDR_MOLDOVA_2021_web_full%2Bcover_RO.pdf), facilitarea și promovarea legăturilor dintre cercetare și industrie va stimula desfășurarea activităților de cercetare în dependență de necesitățile mediului privat.

Conexiunea slabă dintre comunitatea științifică și mediul de afaceri rămâne în continuare o vulnerabilitate în contextul relevanței activităților științifice, exemplele de utilizare sistematică a rezultatelor cercetării bazate pe cerere și oportunitate practic lipsesc, asta determinând și gradul redus de implementare a rezultatelor cercetării, dar și nivelul scăzut de absorbție a noilor tehnologii de către mediul de afaceri. Or, capacitățile de absorbție ale sectorului privat și capacitățile organizațiilor din domeniile cercetării și inovării de a produce rezultate de cercetare de calitate înaltă cu potențial de comercializare sunt elemente esențiale pentru politicile eficiente de susținere a legăturilor dintre știință și industrie.

În prezent, activitatea de inovare în mediul privat este dominată de achiziționarea de echipamente și utilaje (70,5% din cheltuielile totale legate de inovare), fapt ce indică capacități de absorbție limitate ale companiilor private și conexiune slabă cu organizațiile din domeniile cercetării și inovării, doar 6% dintre companii cooperând cu universități și organizații de cercetare în cadrul activităților de inovare.

În condițiile în care cheltuielile bugetare pentru cercetare reprezintă 0,23% din PIB, domeniile cercetării și inovării și instituțiile de învățământ superior au nevoie de reforme majore și restructurare, pentru a îmbunătăți calitatea și impactul, a crea stimulente și capacități pentru a satisface în mod eficient necesitățile socio-economice ale țării, a asigura concurența și relevanța economică și a promova cooperarea internațională, astfel încât alocațiile pentru cercetare și inovare să joace mai degrabă rolul de investiții naționale decât de cheltuieli bugetare.

De asemenea, concentrarea resurselor alocate pentru dezvoltarea infrastructurii constituie o premisă pentru dezvoltarea unei politici comprehensive pentru dezvoltarea și utilizarea eficientă a infrastructurilor publice de cercetare și inovare.

Redresarea sistemului binar de cercetare și educație al Republicii Moldova, este un alt obiectiv al prezentului proiect. La moment, universitățile se concentrează în cea mai mare parte pe „predare”, iar institutele pe „cercetare”. Circulația cunoștințelor și a resurselor umane în sistemul public de cercetare al țării este, în acest moment, mai importantă ca niciodată. Integrarea institutelor de cercetare în universități va stimula atragerea tinerilor talentați în activitățile de cercetare. În acest sens integrarea institutelor de cercetare în universități are drept scop implicarea timpurie și directă în activitatea de cercetare și inovare a generației tinere, transferul rapid de noi cunoștințe create în procesul de cercetare pentru studenți etc.

Tabelul 1. Distribuția cercetătorilor pe grupe de vârstă

Anul	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total cercetători	3210	3180	3054	2767	2907	2920
până la 25 ani	3,90%	3%	2,10%	2,10%	3,30%	2,60%
25-34 ani	20%	19,40%	17,80%	15,70%	17,60%	16,70%
35-44 ani	19,20%	19,70%	20%	19,80%	21,30%	21,20%
45-54 ani	16,30%	16,40%	16,80%	15,90%	18,40%	20,20%
55-64 ani	20%	19,70%	20,30%	21%	18,50%	17,70%
65 ani și peste	20,60%	21,80%	23%	25,50%	20,90%	21,60%

Sursa: Biroul Național de Statistică

În vederea dezvoltării domeniilor cercetării și inovării urmează elaborarea și aprobarea viitorului Program național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027. Prin viitorul document de politici în domeniile cercetării și inovării urmează a fi:

- revizuit sistemului de finanțare pentru cercetarea publică, care va avea loc prin majorarea ponderii finanțării instituționale;
- păstrarea finanțării competitive în vederea asigurării excelenței în cercetare;
- îmbunătățirea oportunităților de angajare și de finanțare, condițiilor de muncă și perspectivelor de carieră ale tinerilor cercetători;
- configurarea unei politici comprehensive pentru dezvoltarea și utilizarea eficientă a infrastructurilor publice de cercetare și inovare;
- consolidarea legăturilor dintre cercetare și mediul de afaceri și crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea inovării;
- valorificarea pleneră a oportunităților ce rezidă din statutul de țară asociată la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare „Orizont Europa”.

Analiza de sistem a cheltuielilor publice pentru învățământul superior pentru perioada anilor 2018-2022, furnizate de Ministerul Finanțelor, ne demonstrează că volumul alocațiilor aferente instituțiilor publice de învățământ superior este în creștere de la an la an. Astfel, în anul 2018 alocațiile respective au fost 912,5 mil. lei pe când în anul 2022 acestea ating cota de 1105,8 mil lei în creștere cu 17,5% la un număr de studenți în descreștere cu 3014 studenți bugetari (Tabelul nr.2).

Tabelul nr. 2 Cheltuielile aferente instituțiilor de învățământ superior pentru anii 2018-2022

Ani Buget, învățământ superior	2018	2019	2020	2021	2022
Cheltuieli totale învățământ superior, mil. lei	912,5	997,9	1093,3	1051,6	1105,8
Număr de studenți, buget	27658	25107	24431	25821	24644
Costul mediu per student, lei	32991,7	39744,8	44545,9	40700	44900

Notă : sursa Ministerul Finanțelor

La fel ca alte domenii importante din Republica Moldova, cercetarea-dezvoltarea și inovarea continuă să se confrunte cu problema capacităților instituționale și umane extrem de reduse, datorate lipsei endemice de resurse financiare.

Datele din Tabelul nr.3 demonstrează această constatare. Cheltuielile în CDI, raportate la PIB, pe parcursul anilor 2010-2018 au scăzut cu mai bine de 43% (Raportul biennial actualizat trei al RM către Convenția privind schimbarea climei. 2021).

Tabelul nr. 3. Cheltuieli și salariile în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării în RM

Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Scădere 2018 față de 2010, %
Cheltuieli pentru sfera științei și inovării, % din PIB	0.44	0.4	0.42	0.35	0.37	0.37	0.33	0.26	0.25	43.18
Salariul unui cercetător, în % față de salariul mediu pe economie	100.24	98.09	100.7	105.33	108.81	104.27	95.99	86.28		
Cheltuieli pentru echipament științific, % din volumul total de finanțare a CDI	2.59	4.86	3.72	3.74	5.92	4.32	2.22	3.55	2.75	

Sursa: <http://indicator.idsi.md/>

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect de Hotărâre nu contravine legislației Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul presupune:

- ✓ Consolidarea rețelei de universități prin absorbția altor universități mai mici;
 - ✓ Fuziunea institutelor de cercetare cu universități pentru consolidarea acestora și cu impact asupra procesului de predare-învățare, cu păstrarea separată a finanțării pentru domeniul cercetare;
 - ✓ Cheltuieli publice în învățământul superior și cercetare, îndreptate spre creșterea salariilor cadrelor universitare și a cercetătorilor, precum și consolidarea universităților pe plan național și internațional;
 - ✓ Ponderea cadrelor didactice cu titlu științific, științifico-didactic în învățământul superior majorată până la 80% până în anul 2030;
- Consolidarea rețelei de universități publice și institute de cercetare poate avea loc după cum urmează :
- ✓ Fuziunea a două universități publice cu profil pedagogic din mun. Chișinău, creând o Universitate Pedagogică clasică, cu fuzionarea a 2 instituții de formare continuă;
 - ✓ Fuziunea, prin absorbție, de către o universitate publică clasică cu un corp profesoral pregătit a unei instituții de învățământ superior publice, care are un număr mic de studenți, proces bazat pe existența acelorași specialități/domenii în acestea și fuzionarea cu unele institute de cercetare pentru integrarea cercetării în procesul de predare-învățare;
 - ✓ Fuziunea, prin absorbție, a două instituții de învățământ superior cu programe similare și a unor institute de cercetare în scopul consolidării unor sectoare importante pentru economia națională.

✓ Consolidarea unor universități regionale existente mai puternice: în **Nordul Republicii**, în **Sudul Republicii**.

✓ Acordarea unui statut aparte unor instituții de învățământ superior cu caracter specific de formare profesională și transferul către alt fondator.

Intervențiile concrete vor avea următoarele aspecte:

a) **Fuziunea Universității de Stat din Moldova cu Academia de Administrare Publică (AAP)**, prin absorbție, și cu institutele de cercetare care au directă contribuție la programele de studii superioare respective.

USM 9520 studenți licență, master	AAP (doar programe de master) 825 studenți master	Institute de cercetare/număr cercetători
011 Științe ale educației 022 Științe umanistice, 031 Științe sociale și comportamentale, 032 Jurnalism și informare, 040 Științe administrative 041 Științe economice 042 Drept 050 Științe chimice, 051 Științe biologice, 052 Științe ale mediului, 053 Științe fizice, 054 Matematică și statistică, 061 Tehnologii ale informației și comunicațiilor, 07 Inginerie, tehnologii de prelucrare, arhitectură și construcții, 082 Silvicultură 101 Servicii publice	031 Științe sociale și comportamentale 040 Științe administrative 041 Științe economice 042 Drept	1. Biblioteca Științifică "A.Lupan" (cercetători -94) 2. Institutul de Matematică și Informatică "V.Andruchevici" (cercetători -51) 3. Institutul de Fizică Aplicată (cercetători -147) 4. Institutul de Chimie (cercetători -93) 5. Institutul de Ecologie și Geografie (cercetători -76) 6. Institutul de Geologie și Seismologie (cercetători -25) 7. Institutul de Zoologie (cercetători -59) 8. Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie 9. Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice (cercetători -44) 10. Institutul de Filologie Română "B.P.Hasdeu" (cercetători -50) 11. Institutul de Istorie (cercetători -48) 12. Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor (cercetători -156) 13. Grădina Botanică Națională (Inst Ciubotaru")

De ce **Academia de Administrare Publică** trebuie absorbită de Universitatea de Stat din Moldova?

- ✓ are puțini studenți (**825**)
- ✓ organizează programe de master care **nu sunt acreditate**
- ✓ are aceleași **4 domenii de formare profesională** (*031 Științe sociale și comportamentale, 040 Științe administrative, 041 Științe economice, 042 Drept*) ca și la USM

✓ mai puține **mijloace financiare** atrase prin proiecte de cercetare: din **Programului de Stat** pentru anul 2022 AAP a atras fonduri în cuantum **420 mii lei**, iar USM de **16 870 mii lei**.

✓ vizibilitate redusă în **clasamentele internaționale**, de ex., în Webometrics Ranking Web of Universities, unde participă 36 mii de universități, **USM** este pe locul **3612**, iar **AAP** este la poziția **18 967**.

După absorbția Academiei de Administrare Publică, instituția publică absorbantă, va crea o subdiviziune „Centru de Instruire a Funcționarilor Publici”, care va asigura oferirea programelor de formare inițială și continuă a personalului din serviciul public inclusiv suportul științifico-metodic al activității autorităților publice, prin cooperare directă cu Cancelaria de Stat, autoritatea publică responsabilă de realizarea competenței Guvernului privind managementul funcției publice, asigurându-se astfel inclusiv coordonarea procesului de dezvoltare profesională a funcționarilor publici.

Ministerul Educației și Cercetării, de comun cu Ministerul Afacerilor Interne, în termen de 6 luni, în scopul consolidării pregătirii cadrelor pentru securitatea națională, vor înainta Guvernului cadrul de reglementare a fuzionării celor două instituții a Academiei “Ștefan cel Mare” a MAI cu Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport.

b) Fuziunea Universității Tehnice a Moldovei (UTM) cu Universitatea Agrară de Stat din Moldova (UASM), prin absorbție, și a unor institute de cercetare

UTM are peste 60 de programe la licență și 42 programe la master. UTM având o infrastructură mult mai dezvoltată și digitalizată în ultimii ani, această fuziune va permite să consolidăm pregătirea cadrelor pentru economia națională în domeniile inginerie, arhitectură, tehnologii de prelucrare, servicii publice, științe agricole etc.

UTM 7298 studenți licență, master	UASM 3524 studenți licență, master	Institute de cercetare/număr de cercetători
011 Arte	041 Științe economice (975)	1. Institutul de Inginerie Electronică și Nanotehnologii “D.Ghițu” (cercetători -43)
041 Științe economice	042 Drept (309)	2. Institutul de Energetică (cercetători -32)
042 Drept	052 Științe ale mediului (133)	3. Institutul de Microbiologie și Biotehnologie (cercetători -46)
061 Tehnologii ale informației și comunicațiilor	071 Inginerie și activități inginerești (702)	
071 Inginerie și activități inginerești	072 Tehnologii de fabricare și prelucrare (18)	
072 Tehnologii de fabricare și prelucrare	073 Arhitectură și construcții (237)	
073 Arhitectură și construcții	081 Științe Agricole (672)	
101 Servicii publice	082 Silvicultură (128)	
	084 Medicină veterinară (289)	
	101 Servicii publice (61)	

De ce Universitatea Agrară de Stat din Moldova trebuie absorbită de Universitatea Tehnică a Moldovei?

- ✓ are puțini studenți (3524)
- ✓ **6 domenii**, pe care le are UASM, coincid cu cele de la UTM, mult mai susținute din punct de vedere a dotării: 041 Științe economice, 042 Drept, 071 Inginerie și activități inginerești, 072 Tehnologii de fabricare și prelucrare, 073 Arhitectură și construcții, 101 Servicii publice.
- ✓ **doar 1089 studenți corespund profilului UASM** (științe agricole, silvicultura, medicină veterinară);
- ✓ pregătește mai mulți studenți la **Economie și Drept (1284)** decât la **Științe agricole (672)** și **Medicină veterinară (289)**;
- ✓ **mijloacele financiare mai puține atrase prin proiecte de cercetare**: Din proiectele din cadrul Programului de Stat pentru anul 2022 UASM a atras fonduri în cuantum **6047 mii lei**, iar UTM de **14138,2 mii lei**
- ✓ Slabă vizibilitate internațională, spre exemplu, în Webometrics Ranking Web of Universities, unde participă 36000 de universități, UTM este pe **locul 3762**, iar Universitatea Agrară de Stat din Moldova pe **locul 13 800**
- ✓ primele **50 de universități din lume** care pregătesc resurse umane pentru **sectorul agricol și alimentar** nu sunt universități agrare separate. În lume **facultățile agrare sunt integrate în universități clasice**.

c) **Fuziunea Universității Pedagogice de Stat "I. Creangă" din Chișinău cu Universitatea de Stat din Tiraspol (UST), prin absorbție, transformând-o într-o Universitate pedagogică clasică pentru formarea inițială și continuă (care include toate specialitățile pedagogice), fuziunea cu Institutul de Științe ale Educației (IȘE) și cu Institutul de Formare Continuă (IFC), prin absorbție.**

În tabelul de mai jos drept argumente servesc tipurile de programe de studii din aceleași domenii de formare profesională 011 Științe ale Educației, numărul mai mic de studenți ale universității absorbite/integrate. Această fuziune va conduce la consolidarea procesului de pregătire a profesorilor, iar integrarea IȘE și IFC va consolida și procesul de pregătire continuă a profesorilor.

US "Ion Creangă" 3472 studenți licență, master	US Tiraspol 2457 studenți licență, master	Institutul de Științe ale Educației Institutul de formare continuă
---	--	---

011 Științe ale educației 021 Arte, 023 Filologie, 031 Științe sociale și comportamentale, 061 Tehnologii ale informației și comunicațiilor	011 Științe ale educației, 050 Științe chimice, 051 Științe biologice, 052 Științe ale mediului, 053 Științe fizice, 054 Matematică și statistică, 061 Tehnologii ale informației și comunicațiilor, 101 Servicii publice	Formare continuă pe 011 Științe ale educației
---	---	---

De ce Universitatea de Stat din Tiraspol trebuie absorbită de Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"?

- ✓ are puțini studenți (2457)
- ✓ are același profil de studii – **pregătirea cadrelor didactice pentru învățământul general**
- ✓ are studenți mulți la frecvență redusă – din 1770 la licență, 1158 sunt la fr. redusă - **peste 65%.**
- ✓ **nu dispune de suficiente spații de cazare pentru studenți (1 cămin),** comparativ cu Universitatea Pedagogică care are în gestiune **5 cămine studentești** cu o capacitatea de cazare de peste 1000 de studenți
- ✓ Calitatea programelor de studii de licență din cadrul UST - din 27 de programe acreditate la ciclul I-licență, 21 au fost acreditate **condiționat pe 3 ani.**

De ce Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău trebuie să absoarbă Institutul de Științe ale Educației (IȘE) și Institutul de Formare Continuă (IFC)?

- ✓ Pentru dezvoltarea unui Centru Național pentru Educație și Leadership pentru asigurarea modernizării proceselor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și manageriale.
- ✓ Pentru că și Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău se preocupă de formarea continuă a cadrelor didactice la aceleași programe și are mai mulți formabili decât la IȘE și IFC, instituții preocupate de aceeași misiune.
- ✓ Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău are 34 de programe de formare continuă acreditate și acoperă și programe din cele 2 instituții de formare continuă.

d) Fuziunea Academiei de Studii Economice din Moldova (ASEM) cu Institutul Național de Cercetări Economice

ASEM 4516 studenți licență, master	Institute de cercetare
031 Științe sociale și comportamentale 040 Științe administrative 041 Științe economice 042 Drept 061 Tehnologii ale informației și comunicațiilor 072 Tehnologii de fabricare și prelucrare 101 Servicii publice	Institutul Național de Cercetări Economice (cercetători -81)

e) **Acordarea unui statut aparte unor instituții de învățământ superior cu caracter specific de formare profesională - Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (AMTAP) și Institutului Patrimoniului Cultural, și transferul către alt fondator-Ministerul Culturii.**

Proiectul presupune:

- a) transferul tuturor studenților de la universitățile absorbite,
- b) studenții transferați vor finaliza la specialitățile la care au fost înmatriculați inițial și cu respectarea aceluiași taxe de studii, stabilite anterior;
- c) studenții absolvenți finalizează studiile la universitățile ce urmează a fi fuzionate,
- d) transferul/reangajarea din/în funcție a personalului din universitățile reorganizate se va realiza conform legislației muncii în vigoare, cheltuielile ce țin de personal în legătură cu reorganizarea instituțiilor publice de învățământ superior vor fi asigurate din contul surselor financiare ale persoanelor juridice absorbite.
- e) alegerea organelor de conducere a instituției reorganizate va avea loc conform principiilor autonomiei universitare (art.79 din Codul Educației, ordinului nr. 10 din 14 ianuarie 2015 cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior din RM);
- f) neacordarea de locuri bugetare la Admiterea 2022 la instituțiile absorbite;
- g) activitatea comisiilor de transmitere a bunurilor etc.

Aprobarea acestui proiect de hotărâre va contribui la consolidarea resurselor umane, mijloacelor financiare prin redistribuirea acestora în conformitate cu programele de formare profesională orientate spre performanțe și nu pe întreținerea unor infrastructuri costisitoare sau plăți de arendă etc., pentru pregătirea unei forte de muncă calificată.

Absorbția de universități mici și absorbția institutelor de cercetare vor avea un impact economic și fiscal mai mare, redirectionând sursele financiare acumulate spre:

- a) îmbunătățirea **calității** programelor de studii superioare,
- b) creșterea profesională a cadrelor universitare și a cercetătorilor;
- c) creșterea salariilor și remunerarea avansată a performanțelor cadrelor universitare și a cercetătorilor;
- d) consolidarea domeniului cercetării în universități;
- e) îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, în special dotarea cu echipamente IT etc.

5. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul se încadrează în limitele alocațiilor bugetare aprobate în acest scop.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul se încorporează în sistemul actelor normative și nu necesită abrogarea unor acte normative. Totodată, urmează a fi introduse modificări în Hotărârea Guvernului nr.351/2005 cu

privire la aprobarea listei bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor imobile.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Dezbaterea publică despre necesitatea de reforma structurală și modernizare a instituțiilor de învățământ superior și a institutelor de cercetare a demarat în 2015 (proponeri legislative de EUniAM) sub egida MEC cu consultări și dezbateri publice în toata țara. Printre propuneri erau diminuarea numărului de universități prin fuzionarea acestora, integrarea institutelor de cercetare în universități, sistemul de finanțare al universităților etc. În urma dezbaterilor MEC a emis o scrisoare (03/14-884) către toate instituțiile de învățământ superior, solicitându-le să vina cu propuneri de raționalizare.

În 2017, consultările au continuat pe marginea formulei de finanțare, care a fost adoptată în 2020. MEC a promovat în 2019 discuții și consultări pe problema “numărului destul de mare de universități” și necesitatea de “acțiuni de modernizare”. Acestea s-au regăsit în proiectul Băncii Mondiale în care Guvernul se angaja să investească în 9 universități care nu vor fi închise ulterior. În mai 2020, MEC a facilitat dezbateri și consultări publice pe marginea notei analitice “Învățământul superior din Republica Moldova la răscruce sau bani aruncați în vânt?”. La aceste dezbateri au participat rectorii instituțiilor de învățământ superior și președintele ASM. În aceeași lună, luând în calcul și “Raportul de raționalizare a cheltuielilor în învățământul profesional tehnic și superior”, susținut de expertiza Fondului Monetar, MEC a anunțat ca va “implementa în următoarea perioadă unele acțiuni de raționalizare, restructurare și modernizare a instituțiilor de învățământ superior”; ca urmare primul pas a fost făcut în fuziunea a doua universități. În 2021 și 2022 discuțiile au continuat în procesul de elaborare a Strategiei “Educația 2030”. Conform datelor statistice, numărul studenților în 2020/2021 era sub 60,000; la 24 de universități: 16 de stat și 8 private reveneau cca 2,500 studenți/universitate.

La data de 27 iunie 2022 MEC a anunțat despre proiectul de modernizare a învățământului superior și a sistemului de cercetare. Proiectul ***Cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului*** elaborat de MEC este plasat online pentru consultări publice, avizat în conformitate cu legislația în vigoare, fiind plasat la data de 30.06.2022 pe pagina Serviciului electronic public "PARTICIP" <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-reorganizarea-prin-fuziune-absorbtie-a-unor-institutii-din-domeniile-educatiei-cercetarii-si-inovarii/9333>.

Consultări ale proiectului au avut loc într-o reuniune comună cu directorii instituțiilor de cercetare și rectorii instituțiilor de învățământ superior publice (ședință 27 iunie 2022), cu directorii instituțiilor de cercetare (ședință 30 iunie 2022), cu directorii instituțiilor de cercetare

și rectorii instituțiilor de învățământ superior publice absorbante (ședință 4 iulie 2022), cu grupuri de reprezentanți ai universităților absorbite: (Universității Agrară de Stat din Moldova – 28 iunie 2022, 30 iunie 2022, 4 iulie 2022; Universității de Stat din Tiraspol – 28 iunie 2022, 29 iunie 2022; Universității de Stat „Grigorii Țambalac” din Taraclia – 29 iunie 2022, Universității de Stat de Educație Fizică și Sport – 28 iunie 2022), cu reprezentanții sindicatelor de ramură (2 ședințe 30 iunie 2022, 7 iulie 2022), cu grupuri de studenți, esența proiectului prezentată în 6 emisiuni televizate și o emisiune la Radio Moldova.

8. Constatările expertizei anticorupție

Expertiza anticorupție a constatat că în normele supuse expertizei nu au fost identificați careva factori și riscuri de corupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Nu necesită efectuarea expertizei de compatibilitate, dat fiind faptul că proiectul de hotărâre nu prezintă relevanță UE.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost supus expertizei juridice.

11. Constatările altor expertize

Proiectul de hotărâre nu necesită a fi supus altor expertize.

Ministru

Anatolie TOPALĂ